

REGELŐ.

Pesten csötörtökön julius 4^{kén} 1839.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. horitéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLES.

A' b ű v ű l t.

(E r e d e t i n o v e l l a.)

1838. Nagy-pénteki reggel ajtatos lelkebe mélyedve csendes léptekkel haladott N i n a, egy palotai kádárleány a' kis várostól nem messze eső, festőileg emelkedett kalvaria-hegy felé. — Az előbb vig szeszélyű most bús-komoly leány, nem érdekeltette a' jövő menő népségtől, — nem ügyelve lépteire, és szemeit, mellyekből lelkének egy fensőbb világban lebegését lehetett észre venni, elébe szegezve érte-el az utban levő fűzes temetőt; hol egy, szíve mélyéből szakadt, hosszú sohaja jelenté, hogy testének anyagi elemeivel lelke hatalmas csatára kelt.

„Talán férjhez akarsz menni Ninám? — szállítá-meg vidám hangon L i z a, a' temetőnél hozzá társult barátnéja — hogy éppen itt a' sirkertnél sohajtozol.“

„Igen!“ — válaszol komolyan N i n a.

„És ki leend vőlegényed?“

„Egy sirkereszt.“

Lizát az egyszerű hideg felelet nem annyira zavarba, mint ámulásba hozta, 's tette kandivá folytatni szeszélyes kérdezéseit; mert a' lélektani tapintat, melly a' nőnemnek olly bő mértékben sajátja, bizonyossá tévé őt a' lélekzavar minőségéről 's figyelmessé N i n a kedélyére.

„Bocsáss-meg Ninám, hogy szeretem tudakozni, mi zavarhatta-meg lelkedet; mert tudod borús korány után ritka a' szép nap.“

„Semmi!“

„Igaz, hogy szokása nemünknek magát kéretni, kivált szivdolgokban és férjfiak által; de most ezek nincsenek; velem közölheted titkodat. — Nem a' zöld farsang okozta-e változásodat?“

„Nem foghatom-meg, a' kereszténység e' szomorú ünnepén illy ledér gondolatokra miként fajulhat elméd; — nézd a' váltság szent emlékét — a' magas fészület felé mutatva — 's tanuld élvezni a' hit malasztját!“

Liza elhallgatott, 's így némán lépdelték-fel a' szent állomásos járdán a' hegytetőre, melyen a' váltságnak köztiszteletű szobra előtt kulcsolt kezekkel omoltak térdre. Liza szemei többnyire csak az esedező Nina buzgó imáiba merült lelkét vizsgálták; — 's valóban Nina annyira sülyedt szive fohásziba, hogy perczek mulva elragadtatva lelke elvontságiban, ajkai e' szavakat ömleszték: „Isten! te meghallgattad jós-álmomérti kérésemet!” — Reszkető térdeiről a' feszület felé emelte kezeit, — egyet vonaglott 's — ihletettnek hitte magát.

Anyáinknak a' számtalan többek között egyik megbocsáthatlan gyengéjek a' nevelésben az, hogy legkevesebb gondot fordítanak a' közbeszédből gyermekeik által betanultt 's — mondhatnám — öröklött vén asszonyi mese-hit lerontására. Pedig mi az, mi képesb volna a' szív megrendíteni, azt, bármily külsőleg agyrémnek látszó tette birni, mint a' vallás, a' hit 's ennek gyakran fonákul vett téteménye. A' közép kornak eleme volt a' vallás, 's ezt úgy nézni, mint volt; — a' jelenkor homlok-egyenest ellenkező kívánata azt úgy venni, mint kell. — De hány anya van, ki ezt érteni, tudni szerencsés?! — 'S innen van, hogy annyira elhanyagolják a' nevelést ezen oldalon, mi pedig legüdvösebb hatással birna az egész nemzedékre.

Ninán, a' szelid leánykán, még azon kor hit-nyomai látszottak, melyben a' lélek közvetlenül élt a' vallással, 's ő elfogultt kebel-lel hitte a' varázs-álmok teljesüendését. Reggeli hosszú imáiban mind csak azért ostromolta az eget, hogy neki ezen éji álmában jövődjét mutatóna-meg. Mert — mi a' történet fő oka — táplált Nina keblében egy félszeg hitet, mely szerint t. i. az, mit nagypéntek estvéjén álmodik az ember, beteljesül. 'S ő álmodott. O, 19-dik század geniusa!

E' naptól fogva kizárt szívéből minden világi gyönyört; elvonulva az élet zajos örömeitől csak magányának áldozott, csak fohászainak élt, — 's arcza hervadó rózsáiért nem egyszer hullata könnyüket. Liza őt gyakran meglátogatá, de viszon-látogatást, bár mint kérte is erre Ninát, csak igen elvétve kapott.

„Te megfoghatatlan vagy nekem! — szöllítá-meg egyszer Liza a' mindig búsongó Ninát — te epedsz, szerelem öli szívedet; szöllj! ki rabolható-el nyugalmatat?”

Nina arczát könnyük boriták-el, 's nem titkolható tovább az iszonyú álmod, melynek emlékezete dúlá keblét. Lizának is, ki megindulással nézett a' küzdőre, sajnálkodását nedves szemei jelenték. — E' részvét biztosítá Ninát, titkát Lizával közölhetni.

„Álmodám — mondá — 's álmom szörnyű vala. — Azon szomorú emlék-napon, melyen veled imádkozni valék, élet-pályám

megmutatásaért küldtem szívem fohászait a' mindentudóság trónjához; 's ezértti fohászok között szenderültek-át gondolatim a' borzasztó éji jós-álomba, azon néma honba, melyben nincs idő; mert idő nélkül jelent-meg sorsom angyala. — Az örökké valóság leple fedé-el előlem az isteni testét, 's aetheri szárnyain lebegve, jobb-jával, mellyről a' szüz ártatlanság fátyola folyt-le, szótlantul tartá felém a' végetlenség sors-könyvét, mellyben nevemet olvasám 's utána ezt: hogy életem még egy évig terjedhet, ha az örök életben a' jobb részt, az idvezülést ohajtom. Itt szemeimre homály vonult; egy lágy suhanás érinté fületem 's én egyedül valék. — Láttam a' tul-élet boldogságát, 's értte oda adni földi üdvemet legkönnyebb számvetésbe kerül életemmel. Nekem több n. pénteket érnem nem szabad. — Nina arcát a' nagy vállalatra elhatározásnak komolysága borítá-el.

„Ábránd — mond Liza — ábránd az lelkem. Az álom, mint olyan tűnékenyes, jelentéssel nem bír, 's csak az ó testamentomban jósolt: jelenkorunkban már elveszté hitelét. Neked élned kell 's egy férjet boldogítani; mert hiszen nemünkre ez bizatott. Gyalár az, ki lelke hatalmánál gyengébb ostrom-eszközöket visszaverni nem tud.

„Meghagylak véleményedben Lizám; de viszont én is azt állítom, hogy szintén kis lelkű az, ki sorsa előtt meghajolni nem tud.”

Nina elfogult maradt. Napok keltek, de neki örömet nem hoztak; napok multak, de tőle sohajoknál egyebet nem vittek; — szive változatlaná merevült, 's csak ideáljának, a' szellem-angyalknak bálványozott.

Nina számára a' gyermekei boldogságát szíven hordozó apának szorgalma szép vagyonkát — az anyagi világ általános emelcsőjét — gyűjtögetett össze. Ez és a' szelid leányka jó anyjától korán sajátított szivegye, 's még ezen felül ön kecséi — a' hajnalbibordús ajkak — az örökös ajtatosság által szentesült szemek égi sugárai, elég vonszók voltak a' titkos szívnek birhatására hódítani a' kis város ifjait, 's azok között legnagyobb hatással V* urat.

Nincs nagyobb szüksége a' léleknek önállásra és szilárdságra, mint a' házassági lépésnél, melylyel, mint azt jól vagy rosszul tettük, haladtuk-át földi mennyünk, vagy poklunk választó küszöbét.

V* ur, a' lélekteljes ifjú, 's körének szintugy erényes, mint kellemes fíja, határozólag kezdé-meg a' szivosztályi próbát, mi neki, — bár ez a' rosszal jegyet váltott Nina lélekállapotjával ellenkezőnek látszik — szerencsésen sikerült is. 'S Nina menyasszonya lön. A' mennyegzői nap — itt tág mezőt nyitunk a' kép-

zelemnek — Nina keblében a' női kötelesség és közel levő halál-időnek csatanapja volt.

„Ah mit tevék? — eszméle magában a' fiatal nő — én aszszony vagyok, 's egy jó sorsra érdemes férjnek neje; én, kinek n. pénteket érnem nem szabad, 's így özvegyet kell hátra hagynom?! Ah Isten! tedd őt szerencsésé; — de nekem menni kell!” — Kevés tünődés után ismét előbbi hitének engedte-át szívét, és szereté keble zudulásait azon hittel csillapítani, hogy a' házasság életviszonyt szintén a' sors szötte életébe, sőt még ön bizalommal dicsékvék magának, hogy ő sorsának meghajolni képes.

A' szilárd lelkű férj korán megtalálta a' nős élet kívánatait. Ő nejének tetszeni és szívét teljesen birni hő kebelével iparkodott, 's méltányló a' legbővebb mértékben tudott lenni.

A' megye legnépesebb vásárjára ment V* ur, 's pár napra elhagyá a' nehéz bucsút vevő nőt, ezt majdan hazatértekor szép ajándékkal meglependő.

Folyó évi tavasz-elő 12-kén gyász-harangok kondultak-meg, 's egy élet-zsold lelizetését zugák az érczhangok. Rögtön hire fut, hogy V—né megmérgezte magát. — Nina nem volt többé. Orvosi látogatás bizonyítása szerint 17 szemer férjany találtaték a' holt tetemben.

A' haza térő 's kedves meglepés örömére számoló férjnek ajándék 's hálaul a' szörnyű halál-hír rohanta-meg lelkét.

A' hit egyik mély 's talán legmélyebb érdeke az emberiségnek; de ki az álhit elveihez vak buzgalommal szít, az, minden földi üdvnek élvezése mellett ellenkező tulságba süllyeszti irányt tévesztett lelke hatalmát.

HEGEDÜS JÓZSEF.

ORSZÁG- 'S NÉPISMERTETÉS.

G e n u a.

Marseilleből Sully gőzös viszi Nápolyba az utast, három olasz révbe futván-be a' repülő hidhoz hasonlítható, három ívű hidhoz, melly Marseillet a' Vezuvval köti össze. Az utazást ágyában teheti az ember, ha tengeri betegség kinozza; olly betegség, mellyben egy ember sem hal-meg, hanem inkább üdvös kórság, mellyet a' jó földközi tenger szívesen osztogat némellyeknek kiegészégsítéseül. Mint valami ünnepélyhez utazik az ember; a' lobogók sátorul vannak kifeszítve; körösleg virágokkal feldiszitve minden; a' csendes tengeren két tajtékozó zuhatag közt tova siklik az utas;

minden arcz vidor; minden szem dél felé fordul; olasz ország neve lebeg mindenkinek nyelvén; olly közel van az, hogy az utazás unalmára ki sem gondol. A' vándorok közt, kik olasz országba zarándoklának, egy sem érzé jobban, mint én, ama hő, művészeti tiszteletet, melly annyi sok hatalmas emlékezetet idéz elő. Az, hova én vágytam, nem volt más, mint gyermekségem, tanulmányim, álmaim, férfi-koromnak olasz országa; Dante, Giotto, Angelo Mihály 's Raphaelnak olasz országa. Én saját egyedi nézetimmal akartam lépni az olasz hon földére; a' művészet történeteinek 's nem utazások leírásának köszöném azokat. Égett bennem a' kívánság meggyőződnöm, le kell-e mondanom eddigi tiszteletmről 's elismernem gyermeki csalatásomat, vagy szabad leend-e továbbra is hódolnom azon tiszteletnek, mellyet második vallásomul tekinték. — Végre leszállt az éj, friss, hűs tavasz-éj; hajószobába kellett mennem: de vigasztalt a' gondolat, hogy fölébredésemkor olasz ország földét látandom.

Nem alhatám, 's néhány óra mulva már a' födözeten valék. Csillagos volt az éj 's a' part olly közel, hogy a' falukat 's hegyeket tisztán lehetett megkülönböztetni egymástól. Sully madárként röpült, kerekei tajtékzó zuhatagok közötti fényes csillagokhoz hasonlítanak; a' levegő illatokkal volt fűszerezve, millyeket csak e' tengeren, e' partokon, ezen ég alatt lelhetni. — „Hol vagyunk? — kértem Arnous kapitánt, ki a' födözeten fel 's alá járt. — „Ott fekszenek olasz ország partjai — válaszolt — ama falu Albenga.“ — Egy szeretett nőnek neve soha nem volt előttem nagyobb hatása. Egész életemben vissza fogok ezen Albengára emlékezni, melly csillagok alatt, csendes éjben, nyugodt tengeren, olasz ország partjai előtt lön kimondva. — Sully most egyenesen Genua felé evezett. Az Apenninek tövében tengerből kelt-ki e' pompás város; távol partjai fejjér fényes pontokkal látszának behintve lenni, 's e' pontok minden perczel nagyobbodtak. Néhány óra mulva kifejlett már előttünk egész pompájában a' város; fejét sugárlégkörbe emelé, 's lábait a' liguriai öbölben füröszté. Távol valánk még, de óriási palotáit, világító tornyát, erősítvényeit, zárdáit, egyházait 's tengerbe nyuló majorjait még is tisztán megkülönböztettük. Olasz országot misem hirdeti jobban, mint Genua! Méltó márvány portalja ő amaz örök képcsarnoknak, melly a' tarenti öböllel végződik; oszlopmenet ő ama museumhoz, melly az Apenninek oldalain állítá-fel festvényeit, szobrait és városait.

(Vége következik.)

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Az ezüst vízvonó tulajdonságú. Egy darab ezüstöt, mely mult évi decemberben az Irland partjain megfeneklett lady Charlotte hajóról mentetett-meg, megpróbálták, mennyi vizet szívott magába. A' megmentés első napján megmérték az ezüstöt, azt 38 font és 10 obony nehéznek találták; tűz közelébe tették, 's nyolcz nap mulva már csak 34 font 2 szemert nyomott. Ekkor elmozdítván a' tüztől 8 napig szabad levegő alatt tarták, 's midőn megmérték, ismét 34 font, 4 obony, 9 szemer volt; ennél fogva a' levegőből 4 obony 7 szemer nedvet vont magába.

Szent-ilonai óriás gabona. A' „Bulletin de la société d'agriculture du departement de l' Herault“ következők ir e' gabona-faj tenyésztésével tett próbákról: „Costecalde, montpellieri kertész 's virágkereskedőnek intézetében 1836-tól kezdve a' szent-ilonai óriás-gabonát tenyésztik. — 1836-ban 40 szemet vetettek-el, melyből egyetlen egy kelvén-ki, 22 kalászban 2.000 szemet termett. E' növény, minthogy egyedül állott, nagy terjedtségben tenyészett, 's csuda-magasra nőtt. Szalmája nagy 's vastag, mint kis rózsatőnek szárai, 's ott helyben a' kisebb növények mellé támaszul használtatik. — 1837-ben 68 szemet ültettek-el; egymástól 3 hüvelyki távolságra, homokos és árnyékos földbe, mely utóbbi körülmény csak kárára lehetett. Mind e' mellett is örvedetes volt az eredmény; mert e' 68 szem 7 litre (minden litreben mintegy 16.000 szem van) gabonát termett. — 1834-i télhő 4-én 2.000 szemet vetettek-el 21 metre hosszúságú 's 7 metre szélességű téren kissé porhanyós földbe. Ámbár későn történt a' vetés, mégis szépen serdültek-fel a' növények, és 5 1/2 — 6 magasra nőttek. Ez évi termény 400-szorosan fizetett, mert a' 2.000 szem gabona 50 litre-t termett. E' gabona, úgy látszik, enyvdúsabb a' más fajnál; mert aránylag sokkal több vizet emészt-meg.

Észrevételek az északi hosszú napok és éjek behatásáról. — Martins dr., ki a' francia spitzbergai expedícióval Europa éjszakját is meglátogató, következőleg ír. — „Trondhiemnél (Drontheim) oda hagyván a' corvettet, a' gőzössel Hammerfestre, Europa legészakibb városába, utaztam. Trondhiemben már nincs éj, hanem csak kurta alkony, mellyen az est — és koránybibor összeolvadnak. Három nap éjfél nap sugarait láttuk Tromsö ablakain ragyogni. Itt már egész mértékben érzök ez örökös nappal gyötrelmeit, mellynek tikkasztó fénye nem hoz álmot a' szemre. Végre érezni kezdi az ember a' nyugalom szükségességét, lefekszik, 's alunni akar; hiú remény. Csak nyugtalan szender száll a' pillákra, mellyből előbb ébredünk, mint sem lankadt tagjaink megerősödtek volna. Az álom hiányát farkasi étvágy 's nem csekélyebb mértékű emésztési kifejlés pótolja. A' benszülöttek szintén érzik e' behatás kártékonyosságát, és egészségre nézve igen ártalmas; mi abból is megbizonyodik, hogy a' némberek és gyermekek majdnem folytonosan betegeskednek. Ha a' nyárnak örökös napjai gyötrők, nem kevésbbé azok ama tél éjei is. A' vándor azt hinné, hogy a' nyárban elmulasztottat télen kipótolja; de nem úgy van, 's innen következik, hogy a' lakosok többnyire hypochondriában, mások ismét szívdobogásban sínenek; a' gyermekek pedig elhalnak, ha délre nem küldik őket; 's nekik e' dél Trond-

hiem, mely körül belül egy szélességi fok alatt fekszik Yszlanddal. Christianiáról már úgy szólnak, mint mi olasz honról. (Echo du monde savant.)

KÜLÖNFÉLE.

O l a s z j á t é k s z e n v e d é l y. — Tudva van, hogy az olaszok hazard-, kivált lotto-játékot szenvedélyesen kedvelnek. — Bonnelli herceget nem rég meglopta inasa. — „Miért nem ad ki rajta?“ — kérdé valaki a' hercegtől. — „Mert számokat álmodik“ — lön a' válasz; 's a' gazfi csakugyan négy számot álmodott, melyekkel a' herceg 200.000 frankot nyert.

T ö r ö k s z ü l ő i s z e r e t e t. — Nagy szülői szeretet a' Törökök kitűnő lelkületvonásuk. — Következő történet bizonyítja ennek igazságát. A' reis-effendi egyik gyermeke beteg vala, 's nagy gondot okozza neki. Hasztalanul állítá angol gyógyásza, hogy nem forog veszélyben a' beteg; minden gondolata nyugtalanul volt kedves fíjára irányozva. Legfontosb dolgai közepette is kilopódzott a' szobából, gyermeke betegágyához sietett, hogy meggyőződjék, nem hiányos-e az ápolás. A' gyermeknek 14 napi szoros életrend parancsolaték; a reis-effendi is aláveté magát annak, 's egész házát hasontettre kényszeríté, hogy a' szegény kisdéd észre ne vegyen olly étkeket, melyek fölingerelhetnék étvágát, 's megsúlyosbithatnák betegségét.

K e l e t i v e n d é g s z e r e t e t. — Minden elerkölestelenedés és elvadulás daczára is milly varázserővel bir most is keleten a' vendégszeretet, bizonyítja a' következő igaz történet. — G. német térítő beutazza tisztartásával Palaestinát. Jeruzalemből Nazaretbe akarnak vagy inkább kell menniek, mit nekik azonban nem javasolnak, mivel egyedül 's gyalog szándékoznak utazni. Azon uton leggonoszabb haramiacsapat csatangol; vezére a' legkegyetlenebb dühöncz: 's nemesak gazdagokat és kalmárokat támad-meg, hanem a' legszegényebb ember fillére 's gunyája sem véd megtámadása, rablása 's öldöklése ellen. A' térítők mindazáltal gyalog elindulnak. Más nap délután egy pusztá halmos vidéken lovagokat látnak feléjük tartani. A' vezér, egy borzasztó arcz, annyira megfelel a' haramia-főnöktől adott rajznak, hogy abban kétkedniek sem leheté, 's félelem és iszony vön rajtok erőt. Tanácskoznak, mit legyenek teendők, elrejsék-e vagy színlett bátorsággal a' rablók mellett elhaladjanak. A' lovagok nem látták még őket: de mielőtt határoztak vagy eltökéletüket kimondták volna, G.-ben gondolat villan-meg, mely, mi előtt róla számot adhatott volna magának, tetté lön. Ő a' lovagok felé siet, kiált és integet. Azok bámulnak, 's a' vezér feléje indítja lovát. A' térítő megfogja a' zablát, 's nemzeti nyelven, melyet tökélyesen értett: „szóll: „Nem mondhatnád-meg, hol lelhetjük Ben-t (a' főnök neve.)?“ — „Mit akartok vele?“ — kérdi meglepetten a' lovag, — „Mondják, ő e' hegyek leghatalmasb főnöke, ezen ország legerősb karja, az egyetlen, ki rablás és gyilkosság ellen védhet minket, szegény vándorokat. Oltalmába akarjuk tehát magunkat adni 's vendégszeretetéhez folyamodni!“ — „Azt akarjátok csakugyan?“ — harag miatt szikrázó szemekkel szóllt a' haramja. — G. igenlé azt. Boszúsan, de a' nélkül, hogy szót szóllna, megfordul a' főnök, 's int egynek kísérei közül. Ez a' hegyek félelme kunyhójába vezeti őket. Ők oltalmában vannak 's éjjel szokás szerint megvendégeltetnek. De hogy meggyőződjének valóságáról a' veszélynek, melytől illy csudálatosan megmenekültek, még azon éjjel

fölébresztetnek, 's tanúi lesznek egy iszonyú gyilkosságnak, melyet oltalmazók és vendéglők két szerencsétlen vándoron hajtatott végre kunyhója ablakai előtt. Emberei más nap bántalom nélkül kísérek térítőinket Nazaret felé.

Királyi ruhatár. — Egy előkelő utazó, ki nagy Friderik idejében meglátogatta a' potsdami kir. palotákat, Sanssouciban kérde a várfelügyelőt: hol van a' király ruhatára? — „Testén“ lön a' rövid válasz.

EMLEKMONDÁS.

Ezerek közt van néha egy,	Hanem mivel úgy győződik
Ki nem azért hazafi,	'S minden résznek igazát
Mivel nyelvén hordozza őt	Egyképp' védi: úgy a' királyt
Minden magyar atyafi;	Mint nemzetet és hazát,

'S törpék, roszak rágalmának,
'S a' hatalom boszújának
Kiszegzett nyílt kebellet
Bátor szívvvel megfelel.

KISFALUDI SÁNDOR után —

Idegen birtok olyan, mint a' szép leány, ki ránk mosolyog, és mást csókol-meg.

KISFALUDY KÁROLY után —

A' könyelmű laptája a' körülményeknek 's azoknak, kikhez valamely viszony csatolja, 's kik őt kormányozzák. Ő hazafi, dívat embere, előre haladó vagy setétség fia — mint idő és társai ohajtják.

B. JÓSIKA M. után M. N.

Gondolatok. — Némely emberek csak akkor szeretik egymást, ha távol vannak egymástól, mint p. o. két író.

Szerelmi kaland és könyv-árulás legjobban halad, ha tilos.

A' nőszív be lehet ugyan zárva szerelem, de nem a' tetszvágy előtt.

B. BARKÓCZY MIHÁLY.

Kérdő rejtvény.

- 1) Melyik láb női-ki a' földből?
- 2) A' fa miben hasonlít a' könyvhez?
- 3) Mi női mindig jobban egész életünk alatt, mennél inkább irtjuk?
- 4) Melyik a' legrövidebb szalma?

Kérelem. Beküszöntvén a' jelen évi 2dik féléstendő, tisztelettel kéretlenek e' folyóirat pártfogói, kik a' folyó fel évi lapoknak megrendelésével elkéstek, hogy azok iránt minél előbb méltóztassanak szándékjokat kijelenteni.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiacson alul, a' Duna partján. 114. sz. a.

Nyomatja Trattner-Károlyi, uri utsza 612.